

VONDSTEN VERTELLEN

Archeologische parels uit de Antwerpse kempen
Tentoonstelling en publicatie – Taxandriamuseum Turnhout
Perstekst

1. Inhoud

Archeologie in de Kempen

Geschreven bronnen over het verleden van de Kempen vinden we pas terug sinds de Romeinen (ca. 2000 jaar geleden). Teksten over het leven van de gewone man zijn er maar sinds 1200. Om te weten hoe de mensen hier vroeger leefden, moeten we op zoek naar de verhalen die al duizenden jaren in de bodem zijn opgeslagen.

Sinds 2003 is AdAK, Archeologische dienst Antwerpse Kempen, actief in onze regio. Naar aanleiding van grote ontwikkelingsprojecten neemt het aantal opgravingen steeds toe. Na tien jaar is het hoog tijd voor een tentoonstelling én een lijvige publicatie over de resultaten van al dat onderzoek.

Van steentijd tot late middeleeuwen

'Vondsten vertellen' is een dynamische voorstelling van de geschiedenis van de Antwerpse Kempen. De vroegste sporen van menselijke aanwezigheid in onze streek dateren van 250.000 jaar geleden. Vuistbijlen en grote speerpunten tonen aan dat de neanderthalers, in groep, op kuddes van grote dieren jaagden op de uitgestrekte vlaktes van de toendra. Toen zo'n 13.500 jaar geleden de huidige mens op het toneel verscheen, veranderden de werktuigen. Opwarming van de aarde en wijzigende klimatologische omstandigheden zorgden gedurende duizenden jaren telkens voor een ander landschap en bijgevolg ook voor aangepaste leefgewoonten, grondstoffen, materiaal en voedsel.

In de tentoonstelling laten de resultaten van twee eeuwen opgravingen zien hoe de Kempense mens mee evolueerde van de steentijd (2.500.000-2000 v. Chr.) tot de late middeleeuwen (1250-1500).

Archeologen 'avant la lettre'

Lang voordat de archeologen van AdAK de bodem van onze regio onderzochten, spitten onderzoekers reeds in de Kempense zandgrond, nauwkeurig op zoek naar sporen van vroegere bewoning. Niet zelden stootten deze pioniers op archeologisch interessante voorwerpen of legden ze een grafheuvel bloot. De expo 'Vondsten Vertellen' zet vijf 19de en 20ste-eeuwse erfgoedpioniers in de schijnwerpers:

- W.F.J. Van Genechten (1789-1880)
- Eugène Surinx (1850-1936)
- Paul de Roye de Wichen (1850-1918)
- Louis Stroobant (1862-1950)
- Alfons J.F. De Laet (1878-1962)
- Gustaaf Aerts (1938-2004)

Deze wetenschappers - of waren het schattenjagers? - hadden de voorliefde voor oudheidkundige voorwerpen gemeenschappelijk. Sommigen vanuit beroepsbezigheden, anderen vanuit interesse, namen ze deel aan opgravingscampagnes of gingen ze individueel op zoek. Dit leidde tot het ontstaan van private

oudheidkundige kabinetten. Na het overlijden van de verzamelaar kregen de collecties in de meeste gevallen een bestemming in een geschiedkundig museum

Zo bewaart het Taxandriamuseum de befaamde Drankesteinurn (1800-1100 v.Chr), die door de heren Surinx en De Laet gevonden is in een grafheuvel aan de Flipkensvijver in Turnhout. De archeologische collectie van W.F.J. Van Genechten werd dan weer veilig opgeborgen in het Museum Vleeshuis in Antwerpen.

Persoonlijke aantekeningen en publicaties over de onderzoeksresultaten zorgden ervoor dat de archeologische voorwerpen ook inhoudelijk bewaard bleven voor het nageslacht. Of hoe vondsten het verhaal van onze voorvaderen vertellen, tot in de prehistorie toe.

2. Expo

De expo 'Vondsten Vertellen' loopt van 16 november 2013 tot 2 maart 2014. De tentoongestelde voorwerpen komen gedeeltelijk uit de collecties van AdAK en TRAM 41.

Aanvullend kon de organisatie dankbaar een beroep doen op verschillende bruikleengevers: Agentschap Onroerend Erfgoed, Archeon, Erfgoed Lommel vzw, Gemeente Grobbendonk, Provincie Antwerpen, Stad Antwerpen – MAS, Stedelijk Museum Hoogstraten.

Ontwerpersatelier 20+30, onder leiding van Kris De Hoon, zorgde voor de scenografie.

3. Publicatie

Tegelijkertijd met de tentoonstelling verschijnt het gelijknamige boek 'Vondsten vertellen - Archeologische Parels uit de Antwerpse Kempen' onder redactie van Stephan Delaruelle, Rica Annaert, Marijn Van Gils, Luc Van Impe & Jef Van Doninck.

Het werkt telt 240 pagina's en is rijkelijk geïllustreerd. De kostprijs bedraagt 20 euro.

4. Randactiviteiten

- Workshops archeologie voor scholen (derde graad lager onderwijs)
18 tot 29 november 2013 - volzet
Leerlingen ontdekken dat archeologen geen 'dinosaurusopgravers' zijn. Welke taken voert een archeoloog uit en waarom zijn opgravingen nuttig?
- 'Wat trek ik aan?'
Workshop over de klederdrachten van onze voorouders duizenden jaren geleden
Zondag 19 januari 2014 - namiddag
Voor jongeren van 10 tot 14 jaar – toeschouwers zijn welkom
Met medewerking van het Stedelijk Museum Hoogstraten
- Lezing 'Vondsten Vertellen' door Jef Van Doninck en Stephan Delaruelle
Taxandriamuseum – 30 januari 2014 om 20 uur
(Een organisatie van de Geschiedkundige Kring Taxandria)

5. Meer info

- Stephan Delaruelle & Jef Van Doninck, archeologen AdAK
014 44 33 85, info@adak.be, www.adak.be
- Cor Vaninstendael & Stijn Marinus, Projectvereniging Erfgoed Noorderkempen,
014 44 33 62, info@erfgoedcelnoorderkempen.be, www.erfgoedcelnoorderkempen.be

- Karlien De Voecht & Ingrid Rombaut, TRAM 41
014 44 33 98, tram41@turnhout.be, www.taxandriamuseum.be – www.tram41.be
- Kris De Hoon, Ontwerpersatelier 20+03
info@twintigplusnuldrie, www.twintigplusnuldrie.be